

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

בבא בתרא ט

עניין: כל פרוטה ופרוטה מצטרפת

מהר"ל נתיבות עולם נתיב הצדקה פ"ד

אמר רב משמי' דר' אליעזר מאי דכתיב וילבש צדקה כשריון לומר לך מה שריון הזה כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול אף הצדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. ר' חנינא אמר מהכא וכבוד עדים כל צדקותינו מה בגד זה כל נימא ונימא מצטרפת לבגד גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. דבר זה מבואר, כי כאשר האדם עושה מצוה מכל שאר מצות, הנה המצוה הזאת מצוה יחידית וכאשר עושה עוד מצוה היא ג"כ יחידית, ואין שתי מצות מצטרפים להיות מצוה אחת גדולה רק הם שני מצות, אבל הצדקה אינו כך רק כאשר נותן היום פרוטה ולמחר פרוטה מפרוטה ועד אלף זהובים, אצל הש"י אינו נחשב שנתן כך וכך פרוטות רק אצל הש"י נחשב כי עשה צדקה גדולה אלף זהובים, כי הצדקה מצטרפת בחשבון גדול. ודבר זה מיוחד במצות הצדקה יותר משאר מצות, כאשר יש מצוה שיכול לעשות כל שעה דהיינו שיכול לעשות עיסה כל שעה ולתת ממנה חלה, עם כל זה אין כאן צירוף כי כל עיסה ועיסה בפני עצמה ואין מצטרף לחשבון גדול, ודבר זה ענין מופלג כאשר תבין זהבדל. ויש שהיו רוצים לומר כי יותר טוב שיתן מעט בהרבה פעמים משיתן הרבה בבת אחת, מפני שאומרים כי בכל אחת ואחת מצוה בפני עצמה, ודברי חכמים אינם מוכיחים כך אדרבא שבא ללמוד דאפי' אם נותן מעט מעט מצטרף ביחד ומכ"ש אם יתן הרבה בפעם אחד:

תורת חיים

אף נדקס כל פרוטה ופרוטה ופרוטה ופרוטה כו' לשי שאיש דומה הנותן מנה לנדקס פרוטה פרוטה לנותן מנה לנדקס בבת אחת דלא קפיד איניש כולי האי כשנותן אחת אחת ואשמעינן הכס ב דממלכותיה כאלו נתן בבת אחת ועוד נראה לשי שהקב"ה זורע נדקות הוא שנותן מנה לנדקס מעלה עליו כאלו היא עושה טירות בכל שנה ושנה ומשלם לאדם שכרו בעולם הבא כקן וספירות טירות טירות וכו' לשי רוב הענים ופעמא דמלחא פסוס דהנותן מנה לנדקס אלו לא נמנה היה יכול להרויח ולהשכר זה בפרקמטיא או ברבים ופעמא טירות בכל שנה ושנה לך פורת הדין הוא שהקב"ה זורע ופבלס קרן וסירות. וכך פעמא לא שייך אלא נותן מנה או חצי מנה בבת אחת כדפרישית דיכול אדם לעשות סחורה או הלואה במנה וכן בחצי מנה אבל נותן כרוסה פרוטה לא שייך הוא פעמא דאין אדם משכר כסטורה ונהלואה כפרוטה אחת והוא למינא דאין הקב"ה זרעה ולא יקבל אלא שכר הקרן שנתן בלבד אשמעי' הכחוש שהקב"ה מלכף הסרוסות להדי וכשכן עולין לחשבון גדול זורען נמי ומהאי פעמא דאלו נטיי היה קובץ הסרוסות על יד והוס מרויח בכן :

רמב"ם פירוש המשניות אבות פ"ג מט"ו

בזה לבדו לא יגיע לו קנין חזק והמשל בו כשיתן האדם למי שראוי אלף זהובים בבת אחת לאיש אחד ולאיש אחד לא יתן כלום לא יעלה בידו מדת הנדיבות בזה המעשה האחד הגדול כמו שמגיע למי שהתנדב אלף זהובים באלף פעמים ונתן כל זהוב מהם על צד הנדיבות מפני שזה כפל מעשה הנדיבות אלף פעמים והגיע לו קנין חזק וזה פעם אחת לבד התעוררה נפשו התעוררות גדולה לפעל טוב ואח"כ פסקה ממנו וכן

חתם סופר

דף ט' עמוד ב': מה שריון זה וכו' מה בגד זה וכו'. נ"ל נפקא מיניה לדינא, דמה בגד נהי כל נימא מלטרף מכל מקום אי היה אפשר לעשות בגד בלי לירוף נימון כמו שיכיה לעתיד לבוא שתוליא הארץ כלי מילת בשלימות [כשנת לי ע"צ] הוה עדיף עפי, הי"ג אי לא היה נותן נדקתו פרוטה פרוטה אלא לאחד מתנה יפה צפעס אי עפי עדיף. ואמנם מאן דמפיק משריון ס"ל דמנזה לחלק עפי עדיף, כמו שריון שפיקר תקנתו להעשות שריון קשקש קשקש ולא מעשה צרל אי, חוה דעת רמב"ם צפי משנה ע"ו פ"ג דאבות והכל לפי רוב המעשה, וע"ש בתוס' י"ע יש גורסים ולא לפי רוב המעשה, י"ל כמאן דאמר כצד טדים ולא כשריון, וק"ל.